

prima instanță - M. Ghervas
instanța de apel - N. Cernat, A. Gavrilița, A. Pahopol

ÎNCHEIERE

24 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:
Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Vera Macinskaia
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Departamentul Instituțiilor Penitenciare,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Aliona Litvinov
împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu privire la declararea ilegalității
refuzului, stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației pentru concediul parțial plătit
pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2014, prin care a admis
apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, casată hotărîrea Judecătoriei
Botanica municipiul Chișinău din 04 noiembrie 2013 în partea încasării prejudiciului
moral și a taxei de stat în beneficiul statului în mărime de 500 % unități convenționale și
emisă în această parte o nouă hotărîre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest
hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

c o n s t a t ă

La 20 septembrie 2013 Aliona Litvinov a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare cu privire la declararea ilegalității
refuzului, stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației pentru concediul parțial plătit
pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii Aliona Litvinov a indicat că activează în cadrul organelor
sistemului penitenciar din 15 iulie 2011, în prezent deținînd funcția de șef-adjunct al
Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției.

La 27 septembrie 2012, s-a născut fiica Litvinov Sofia, în legătură cu ce prin
ordinul nr.35 ef., din 26 februarie 2013, i-a fost acordat concediul parțial plătit pentru
îngrijirea copilului, în baza certificatului de naștere seria NA-VI nr. 1672509

Ca urmare, la 24 iulie 2013, în adresa pârâtului a depus o cerere prealabilă, prin care a solicitat, stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației lunare pentru creșterea fiicei Litvinov Sofia până la vârsta de 3 ani, însă prin răspunsul din 23 august 2013 i s-a comunicat că problema abordată nu ține de competența pârâtului, iar cererea urmează a fi adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale, indicând, totodată, că Legea privind sistemul penitenciar nr.1036-XIII din 17.12.1996 nu reglementează raporturile juridice de stabilire a indemnizației pentru concediile de maternitate colaboratorilor sistemului penitenciar.

Consideră refuzul pârâtului ca fiind ilegal și neîntemeiat din următoarele considerente.

Conform art. 1 alin.(1) din Legea nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996, pct.2, cap. I din Hotărârea Guvernului nr.1310 din 24 noiembrie 2008, în activitatea sa, Departamentul se călăuzește de Constituția Republicii Moldova, legislația execuțional-penală, Legea nr.1036-XIII din 27 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, alte legi și hotărâri ale Parlamentului, decrete ale Președintelui Republicii Moldova, de ordonanțele și hotărârile Guvernului, ordinele Ministerului Justiției, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul regulament, iar potrivit art.47 alin.(1), art.48 alin.(1), art.49 alin.(1) și alin.(2), art.50, alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare; familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului și respectiv, statul facilitează prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin, ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

Conform art.124, alin.(1) Codul muncii, femeilor salariate și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii - 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art.123 alin.(2), iar conform art.124, alin.(2) Codul muncii, în baza unei cereri scrise, persoanelor indicate la alin.(1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Mai indică de asemenea că conform art.41, lit. d) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr.489-XIV din 08.07.1999, art.5, alin.(1), lit.f), art.18, alin.(1) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr.289-XV din 22.07.2004, asigurații din sistemul public au dreptul la indemnizație pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, iar potrivit pct.4 lit.(b) al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, familiile cu copii beneficiază de indemnizația lunară pentru

creșterea/îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani - în cazul persoanelor asigurate, condiție aplicabilă în situația sa.

Totodată, indică că conform art.18, alin.(4) din Legea nr.289-XV din 22 iulie 2004, începând anul 2010, cuantumului lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie 30% din baza de calcul stabilită conform art.7, iar conform art.7, alin.(1), baza de calcul a indemnizațiilor de asigurări sociale o constituie venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat.

Consideră că fiind angajată a Departamentului Instituțiilor Penitenciare, a încheiat un contract individual de muncă cu pîrîtul, iar pentru munca prestată beneficiază de o soldă lunară, care i se asigură regulat și integral.

Aliona Litvinov solicită declararea ilegală a refuzului, obligarea pîrîtului să-i stabilească, calculeze și să-i achite indemnizația pentru concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani în modul prevăzut de Legea nr. 289 din 22 iulie 2004, în ziua achitării salariului, pentru perioada cît se va afla în concediul de îngrijire a copilului și repararea prejudiciului moral în mărime de 30000 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Botanica municipiul Chișinău din 04 noiembrie 2013, acțiunea a fost admisă. Departamentul Instituțiilor penitenciare a fost obligat să calculeze și să achite Alionei Litvinov indemnizația lunară pentru perioada aflării în concediul de îngrijire a copilului Sofia Litvinov, născută la 27 septembrie 2012, pînă la atingerea vârstei de 3 ani, pînă la 27 septembrie 2015, în conformitate cu Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004. De la Departamentul Instituțiilor Penitenciare a fost încasat în beneficiul Alionei Litvinov prejudiciul moral în mărime de 3000 lei și taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 500 % unități convenționale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2014, a admis apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, casată hotărîrea Judecătorei Botanica municipiul Chișinău din 04 noiembrie 2013 în partea încasării prejudiciului moral și a taxei de stat în beneficiul statului în mărime de 500 % unități convenționale și emisă în această parte o nouă hotărîre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

La 18 iulie 2014, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri, prin care acțiunea să fie respinsă.

Recurentul Departamentul Instituțiilor Penitenciare, în motivarea recursului a menționat că la examinarea cauzei au fost aplicate eronat normele de drept material. A mai menționat că reieșind din prevederile art. 4 al. (1) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, plata indemnizației pentru concediul parțial plătit pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani se efectuează de la bugetul asigurărilor sociale de stat. Totodată, pct. 2 al Hotărîrii Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, prevede că cheltuielile sunt suportate din contul mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat – pentru plata indemnizației lunare pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani, în cazul persoanelor asigurate, iar din contul mijloacelor bugetului de stat – pentru plata

îndemnizației lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 1,5 ani, persoanelor neasigurate. Începând cu 1 noiembrie 2002, stabilirea și evidența îndemnizațiilor adresate familiilor cu copii, se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale și subdiviziunile teritoriale ale acesteia. Conform art. 31 al. (1) al legii cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996, colaboratorii sistemului penitenciar sunt cuprinși în asigurarea de stat de persoane prin efectul legii obligatorie din contul mijloacelor bugetului de stat. Prin urmare, colaboratorii sistemului penitenciar, nu sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale, fiind supuși asigurării de stat obligatorii, din care considerente intimata poate pretinde, fiind persoană neasigurată, la plata îndemnizației lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 1,5 ani și doar de la Casa națională de Asigurări Sociale.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel, ci a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, accesul la un

tribunal în aspectul art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale cuprinde și condițiile în care poate fi atacată o hotărâre a unor instanțe de fond (Guerin versus Franța).

Totodată, acest drept nu este absolut, iar marja de apreciere aparține statului. Cu referire la caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că dreptul recurenților de acces la un tribunal în aspectul art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu este afectat.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Vera Macinskaia

Dumitru Mardari